

Helsingin käräjäoikeudelle

17.10.2023

helsinki.ko@oikeus.fi

Kantaja:

Mika Vauhkala

Puolesta,

OTM, lupalakimies Aki Nummelin

Prosessiosoite: aki.nummelin@gmail.com / puh. 0400432428

Vastaaja:

Fazer-konserni

Vastaaja:

Suomen valtio

LAUSUMA YHTEENVEDOSTA

Asia:

L 706/2022/1504

Lausuma

Käräjäoikeus laati yhteenvedon osapuolien esittämistä seikoista asian valmisteluistuntoa 19.10.2023 varten ja pyysi tehdä siihen sellaiset korjaukset, jotka eivät vastaa asiassa esitettyä. Pidämme käräjäoikeuden laatimaa yhteenvetoa asianmukaisena. Haluamme kuitenkin esittää joitain huomioita yhteenvetoon ja vaatimuksiimme liittyen.

1. Peruutamme väitteemme siitä, että valtio olisi rikkonut perustuslain ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen turvaamaa liikkumisvapautta ja oikeutta turvallisuuteen Vauhkalan osalta (esim. yhteenvedon s. 2, 4, 6 ja s. 17-20).
2. Yhteenvedon nojalla saattaa jäädä epäselväksi, väitämmekö valtion ja Fazerin syyllistyneen asiassa välittömään vai välilliseen syrjintään. Näkemyksemme mukaan valtio on syyllistynyt asiassa välilliseen syrjintään ja Fazer välittömään syrjintään.

3. Toteamme vielä seuraavat näkemyksemme valtion vastaukseen koskien editiovaatimustamme lääketieteellisistä selvityksistä koronapassilainsäädännön taustalla. Valtio vastasi, että pyytämämme asiakirjat ovat julkisia, löytyen hallituksen esityksen 131/2021 vp viitetiedoista, eli niiden osalta editiovaatimusta ei tarvittaisi. Lisäksi valtio listasi esimerkin omaisesti 15 kappaletta kyseisestä hallituksen esityksestä löytyviä hyperlinkkejä, jotka johtavat mm. ECDC:n ja WHO:n englanninkielisille internetsivuille. Tarkoitimme editiovaatimuksellamme ensisijaisesti valtioneuvoston sisäisiä selvityksiä koronapassilainsäädännön valmistelun ajalta, sisältäen yhteenvedon valtioneuvoston sisäisestä kotimaisesta selvitystyöstä.

Näinkin merkittävän lainsäädäntöhankkeen taustalla on täytynyt olla tarkempi ja laajempi esiselvitys kuin mitä koronapassilainsäädännön taustalla olleen hallituksen esityksen (131/2021 vp) perusteluosioon on kirjattu. Toisaalta perustuslakivaliokunta totesi kyseiseen hallituksen esitykseen antamassaan lausunnossa, että valtioneuvostossa ei ole tehty koronarajoitustoimien kokonaisarviota perusoikeusnäkökulmasta kaikki rajoitustoimet huomioiden, ja kiinnitti valtioneuvoston huomiota tähän asiaan (PeVL 35/2021 vp, kohta 11). Lisäksi valiokunta totesi, että koronapassin käyttöönottoa merkinneen lakiehdotuksen käsittelylle varattu aika oli asian merkittävyyteen nähden vaatimaton (PeVL 35/2021 vp, kohta 6), ja valiokunta kiinnitti valtioneuvoston vakavaa huomiota siihen, että perustuslakivaliokunnan perustuslain 74 §:ssä säädetyn tehtävän asianmukainen toteuttaminen vaarantuu, jos hallituksen esitysten eduskuntakäsittelylle ei varata riittävää ja kohtuullista aikaa (PeVL 35/2021 vp, kohta 7).

On siis nähdäksemme selvää, että perustuslakivaliokunnankin mielestä merkittävän lakiehdotuksen taustalla täytyy olla laaja selvitys ja esiselvitys, jossa on käyty laajasti erilaista tutkimusaineistoa läpi, ja josta käy ilmi että miten mitkäkin tutkimukset ovat vaikuttaneet lakiehdotuksen sisältöön ja missäkin vaiheessa. Toisaalta mikäli tällaista valtioneuvoston sisäistä (kirjallista) selvitystä koronapassilainsäädännön taustalla ei ole edes olemassa, on se ottaen huomioon perustuslakivaliokunnan edellä mainitut lausunnot vahva indisio siitä, että koronapassilainsäädännön valmistelu on suoritettu huolimattomasti, epäasianmukaisesti ja liian kiireellisesti.

Tämä valmistelun huolimattomuus, epäasianmukaisuus ja kiireellisyys on taas osaltaan johtanut siihen, että koronapassilainsäädäntöä valmistellessa ei otettu käytännössä millään tavalla huomioon lakiehdotuksen perusoikeusvaikutuksia terveisiin rokottamattomiin ja uskonnollisista tai vakaumuksellisista syistä rokottamattomiin, kuten Vauhkalaan, vaikka yhteensä 117 asiantuntijaa esittikin eduskunnalle arvionsa koronapassilainsäädännöstä. Siten on nähdäksemme selvää, että Suomen valtio ei ole onnistunut noudattamaan

koronapassilainsäädännön valmistelulle sen laatu ja tarkoitus huomioon ottaen kohtuudella asetettavia vaatimuksia mm. EIS 13 artiklan edellyttämällä tavalla. Tämä valtion epäonnistuminen on taas ollut suorassa syy-yhteydessä Vauhkalan kokemaan ihmisoikeusrikkomukseen.

4. Valtion esittämä väite siitä, että emme olisi yrittäneet sopia asiaa valtion kanssa, on virheellinen (yhteenvedon s. 16). Olemme lähettäneet valtiokonttorille yhdenvertaisuuslain ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen rikkomiseen perustuvan korvausvaateen 19.12.2021 (todiste 29), johon valtiokonttori vastasi 23.12.2021 (todiste 30), hyläten vaateen lähinnä vahingonkorvauslain 3 luvun 5 §:n ja valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetun lain (978/2014) esitöiden nojalla. Emme siten ymmärrä, että mihin valtion väite siitä, ettemme olisi yrittäneet sopia asiaa valtion kanssa, perustuu. On myös jokseenkin merkillepantavaa, että valtiokonttori ei huomionnut vastauksessaan vaadettamme Euroopan ihmisoikeussopimuksen loukkaamisen hyvittämisestä millään tavalla.

Käsityksemme mukaan vahingonkorvauslain 3 luvun 5 § on ristiriidassa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 13 artiklan kanssa, jonka mukaan jokaisella, jonka sopimuksessa tunnustettuja oikeuksia ja vapauksia on loukattu, on oltava käytettävissään tehokas oikeussuojakeino kansallisen viranomaisen edessä siinäkin tapauksessa, että oikeuksien ja vapauksien loukkauksen ovat tehneet virantoimituksessa olevat henkilöt. Pellonpään et. al mukaan minkäänlaiset valtion orgaanien tuomiovallan suhteen nauttimaan immunitetteja koskevat periaatteet eivät saa olla esteenä EIS 13 artiklan mukaisille tehokkaille oikeussuojakeinoille (Pellonpää et. al., Euroopan ihmisoikeussopimus, AlmaTalent päivittyvä julkaisu, s. 95). Siten koska valtiokonttori ei suostunut käsittelemään EIS:n loukkaukseen kohdistuvaa hyvitysvaatimusta, niin viime kädessä käräjäoikeuskäsittelyn tulee olla EIS 13 artiklassa tarkoitettu Vauhkalan käytettävissä oleva tehokas oikeussuojakeino. On myös syytä huomata, että valtio ei ole missään vaiheessa kiistänyt Vauhkalan oikeutta kanteen nostamiseen valtiota vastaan Euroopan ihmisoikeussopimuksen rikkomisesta.

Kirjalliset todisteet

Todiste 29) Oikeudellinen kirjelmä valtiokonttorille 19.12.2021

Teema: Vauhkala on pyrkinyt sopimaan asian valtion kanssa

Todiste 30) Valtiokonttorin vastaus 23.12.2021

Teema: Vauhkala on pyrkinyt sopimaan asian valtion kanssa

Kunnioitavasti,
Aki Nummelin
OTM, lupalakimies